ГЕРГАНА ЛАПТЕВА

Тайната от АПАМЕЯ

ЕГМОНТ

ЕГМОНТ

Всички права запазени. Нито книгата като цяло,
нито части от нея могат да бъдат възпроизвеждани
под каквато и да било форма.

Тайната от Апамея © 2022, Гергана Лаптева

Редактор Иванка Владимирова
Коректор Таня Симеонова
Дизайн и илюстрация на корицата Стоян Атанасов @Kontur Creative

Издава „Егмонт България" ЕАД
1142 София, ул. „Фритьоф Нансен" 9
www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Мултипринт" ООД, Костинброд, 2022
Тираж: 1500 бр.
ISBN 978-954-27-2839-9

Ние не владеем чувствата си, а животът не се ръководи само от волята или намеренията ни. Каквото и да правим, както и да живеем, каквито и цели да си поставяме, трябва да го правим по най-добрия за нас самите начин, но и така, че винаги да има някой, който ни чака в края на пътя, в края на деня, в самия край на всичко... винаги. Винаги да има някой, който ни обича и приема точно такива, каквито сме, дори когато ние самите не го правим.

Ако нещо е истинско, то не живее от ден за ден, защото пред каквото и да го изправиш оцелява. Любовта умира не от глад, а от пресищане, а очарованието на живота е в онези невъзможни неща, които се случват само когато вярваме истински!

Посвещавам тази книга на човека, приел ме такава, каквато съм и помогнал ми и аз да го направя, както и на всички, които вярват, че няма невъзможни мечти.

ФАКТ

Всички произведения на изкуството, научни и исторически данни, сгради, религиозни храмове и местности, описани в романа, са действителни. Те все още могат да се видят. Изключение е единствено частта за откриването на изчезналата мозайка. До този момент тя продължава да бъде издирвана от Интерпол. Героите също са художествена измислица.

„Не отваряй врата, която няма да можеш да затвориш!“

Персийска мъдрост

1.

Борис вървеше по криволичещите павирани улички, встрани от площад „Бернини“, които на места бяха толкова тесни, че скутерите едва се провираха по тях. В тази част на Рим винаги е оживено, туристите са навсякъде, а седналите около масите на кокетните ресторантчета хора, наред със саксиите с пъстри цветя, заемаха и малкото свободно пространство. Въпреки че беше началото на април, слънцето щедро огряваше вековните сгради и мраморни статуи, разположени около фонтани и катедрали.

Преметнал през рамо фотоапарата си, превърнал се в неразделна част от него, Борис разсеяно наблюдаваше спокойните и усмихнати израженията на минувачите, с които се разминаваше. Красивите сгради в керемиден цвят, закътаните пицарии и препълнените кафенета придаваха особена атмосфера на града, едновременно небрежна и омайваща. От време на време Борис нагласяше обектива и снимаше орнаменти от фасадите или сенките, хвърлени от скулптурите на древноримски божества, осветени от случайно попаднал слънчев лъч.

Истинско предизвикателство за него обаче бяха лицата на хората. Но не на тези, отпиващи капучино от големи чаши, или на забилите поглед в туристическите карти, нито пък на онези, позиращи пред някоя от неизброимите забележителности. Искаше да хване в обектива си лицата на забързаните за някъде, или на закъсняващите за важна среща, както и на погълнатите от собствените си радости

или проблеми, а също и на уличните музиканти и продавачите на сладолед. Искаше да улови израженията им в точно определен миг, когато погледът казва повече от думите. За него силата на кадъра се криеше в това, което разказваше, а не само в онова, което показваше. Харесваше му да запечатва чувствата, отразяващи се в очите, нищо че работата му го бе отвела в малко по-различна сфера.

Борис Динев наближаваше тридесетте и се занимаваше с екстремна фотография вече повече от седем години. Обичаше да живее на ръба. От тийнейджър се увличаше по всякакви спортове и трениране постоянно. Бе успял да съчетае страстта си към пътешествията и адреналина и да ги превърне в своя професия.

Детството му премина между София и къщата на дядо му край Враца, където прекарваше ваканциите си, тъй като родителите му бяха вечно заети. Там той се увлече по скалното катерене и алпинизма. Беше спортен тип, а освен това обожаваше да е сред природата. Записа се и на всевъзможни курсове по парапланеризъм, спелеология, гмуркане и сноуборд. Когато за петнадесетия си рожден ден получи за подарък фотоапарат, Борис откри още една своя страст – да улавя и запечатва по този магичен начин мигове и картини, които оставаха невидими за повечето хора.

Баща му Станимир Динев – известен столичен адвокат, се надяваше единственият му син да поеме бизнеса някой ден и да оглави семейната кантора, нещо, което обаче повече прилягаше на дъщеря му Лора. Той остана безкрайно разочарован, когато във втори курс Борис прекъсна следването си в Юридическия факултет и се записа във фотографската школа на Стоян Андреев. Не след дълго синът спечели първа награда в престижен конкурс, която му позволи да пътува из Европа и да прави фоторепортажи за едно седмично издание. Съдбата бе на негова страна и снимките му бяха забелязани от Джефри О'Нийл, директор на един от клоновете на „Световен пътешественик", най-известният канал за екстрем-

ни спортове и пътешествия, който издаваше и собствено списание. Това се оказа невероятен шанс, който той не пропиля, и така започна кариерата му на фотограф.

Борис имаше познания по ориентиране, притежаваше бързи рефлекси и бе готов да работи по всяко време на денонощието, през всички сезони и при всякакви метеорологични условия – лятна жега и мъгла, поройни дъждове и обилен снеговалеж. Негови бяха едни от най-вдъхновяващите снимки в екстремните спортове, участвал беше в експедиции до някои от най-опасните места на света, заснел беше невероятни подводни кадри от Големия бариерен риф и от висините на Непал. Гордееше се, че успя да снима близо до кратера на активен вулкан на един от островите в южната част на Тихия океан. Борис внимателно подбираше проектите си и приемаше само тези, които наистина му се струваха вълнуващи и които не бяха по силите на всеки.

Зави край един цветарски магазин и след малко се озова на площад „Сан Силвестро“ пред едноименната базилика. Погледна нагоре към четирите барокови статуи, разположени точно под кръста. Всеки път, когато имаше време, се отбиваше да запали свещ или просто да поседи в притихналата божия обител. Но сега продължи по пътя си. Наблизо група туристи хранеха гълъбите, които спокойно се разхождаха по площада. Точно тогава минаха две момичета на велосипеди и птиците като ято излетяха, а пляскащите им крила завихриха въздуха.

В този момент съзнанието на Борис отключи спомен за ослепително бяла светлина. Ледени тръпки преминаха през цялото му тяло. Опита да си поеме дъх, но студът му пречеше да диша. Усети как в кожата му се забиват като игли ледени кристалчета, мятани от бурния вятър. Отново беше в Антарктида!

Сякаш много отдалеч чу гласа на водача на групата: „Вероятно бурята тепърва ще се развихри. Подгответе се, времето може да се влоши още повече“, крещеше той, мъчейки се да

надвика рева на вятъра. Предстоеше да минат по много остър гребен, който би трябвало да ги изведе до северния склон на Големия Иглен връх. Благодарение на невероятната си интуиция тримата по чудо успяха да намерят правилната посока. Часове наред се лутаха в гъстата мъгла между зейнали цепнатини. Няколко пъти се наложи да изкачват почти отвесни ледени стени с височина близо десет метра. Добре, че Борис имаше добра физическа подготовка и не отстъпваше на алпинистите, в чийто проект участваше. На около 1200 метра облаците леко се разредиха и стана възможно да различават очертанията на заобикалящата ги среда. Спряха да си поемат дъх на една тясна ледена площадка в стръмния склон. За съвсем кратко видимостта се подобри, колкото да разберат, че са на правилния път. Теренът в по-голямата си част беше замръзнал и покрит със скреж. Движиха се вляво от гигантска ледена гъба, надвесена от билото, където се намираше целта им.

Преди няколко месеца Борис Динев бе избран от „Световен пътешественик“ да заснеме изкачването на два от неизследваните върхове в планинския масив Тангра на остров Ливингстън, който е най-северната точка на Антарктида. Повърхността на острова е предимно планинска, за разлика от равнинния релеф на централната част на континента. Суровият климат и тежките метеорологични условия правеха върховете трудни за катерене, макар височината им да е сравнително ниска.

Двама от най-добрите български алпинисти, покорили Еверест и Кала Патар в Непал и Аконкагуа в Южна Америка, се бяха заели с отговорната мисия да изкатерят за първи път двата върха. Освен това те трябваше да измерят точната височина и да изследват състоянието на леденатa покривка. Борис, който вече беше доказал качествата си на добър катерач и уменията си в екстремната фотография, имаше задачата да документира цялата експедиция до най-малките подробности. Една от причините да му бъде поверена тази нелека и изключително важна задача, беше намиращата се на остров

Ливингстън Българска антарктическа база „Св. Климент Охридски“.

Оставаха броени дни, преди сезонната станция да бъде зазимена, а експедицията да поеме към Аржентина и след това за България. Повечето от целите, които си бяха поставили алпинистите, бяха изпълнени, с изключение на най-важната – покоряването на най-високия и все още девствен връх в тази част на планината. Въпреки че имаха достатъчно време, атмосферните условия не им позволиха да направят изкачването. Трябваха им поне три последователни дни без валежи и вятър и по възможност да са слънчеви. Почти се бяха отказали, когато видяха пролука в метеорологичната прогноза. Макар да не беше достатъчно дълга за безопасно изкачване, евентуално пренощуване, а сетне завръщане в базата, тримата решиха да рискуват.

Командирът на базата, който имаше над двайсетгодишен опит в полярните експедиции, изобщо не одобряваше решението им и многократно ги предупреждаваше да не тръгват. Въпреки това рано сутринта те потеглиха. Стигнаха подножието на върха с моторните шейни, които оставиха в един заслон, и поеха нагоре, въоръжени с джипиес навигация, карти, радиостанции и много кураж. Носеха провизии и палатки, тъй като почти сигурно щеше да им се наложи да нощуват сред леда и снега. Имаха късмет – денят беше слънчев и прекрасен за това време на годината, което им позволи доста лесно да достигнат до най-високата точка на върха. Алпинистите го нарекоха „Левски“, в чест на един от най-бележитите българи, чието име носеше и Спортната академия, която спонсорираше експедицията им. Направиха всички необходими измервания, но увлечени от необятната гледка и красотата на планината, те не тръгнаха по обратния път навреме. Борис също се прехласна от ледените форми и причудливите хребети, които ги заобикаляха. Колкото и да снимаше, все му се струваше недостатъчно. Останаха почти три часа повече от предвиденото, което за малко не се оказа фатално.

Времето рязко се влоши, което промени до неузнаваемост околността. Върху ледника зейнаха многобройни пукнатини, които доскоро бяха скрити под дебела снежна покривка. Тримата мъже се опитваха да преодолеят лабиринта от невидими клопки, докато се бореха с ураганния вятър, и да достигнат до някой скален заслон, откъдето да повикат помощ. Бяха сигурни, че останалите в полярната станция вече ги търсят, защото би трябвало да са се прибрали преди часове. На няколко пъти пропадаха в ледените пукнатини и ако не бяха въжетата, с които бяха вързани един за друг, със сигурност щеше да има жертви. Самият Борис хлътна в огромна бездна. С общи усилия другите двама успяха да го измъкнат.

По време на своите пътувания Борис бе попадал в най-различни опасни ситуации: падал беше, докато катереше отвесни скали в Алпите, кислородната му бутилка се повреди, докато се гмуркаше с екип подводни археолози в Гърция. Сега обаче, докато пропадаше надолу, си помисли, че наистина ще умре. Висеше между ледените стени на пукнатината, която зееше като бездънен гроб под краката му. Чуваше пукота на леда и далечните гласове на спътниците си някъде там горе. Студът го сковаваше...

Наложи се да пренощуват в подножието на върха. Намериха достатъчно широка цепнатина между скалите, за да се скрият от ураганния вятър, и дори успяха да разпънат едната палатка. Снежната вихрушка и ниската облачност им пречеха да преценят колко близо са до мястото, където бяха оставили шейните. Джипиесите не работеха, а по картите беше невъзможно да се ориентират.

За щастие, всичко приключи благополучно. След многократни опити успяха да се свържат с базата по радиостанцията и оттам веднага изпратиха екип, който да им помогне. Отърваха се само с няколко натъртвания и охлузвания, но не им се размина, разбира се, порицанието на командира на базата, който сериозно се бе притеснил за тях.

– Извинете, бихте ли ми помогнали, мисля, че се изгубих? – Борис рязко се извърна, стреснат от гласа. За момент бе забравил, че се намира в Рим.

До него стоеше възрастен мъж, облечен в скъп костюм, който се усмихваше любезно.

– Да, разбира се! С какво мога да ви бъда полезен? – отговори бързо той, вече възвърнал самообладанието си.

– Дали може да ме упътите към... един момент – каза той на перфектен английски със съвсем лек акцент, който Борис не можеше да определи. Струваше му се, че е арабски. – *Scalinata di Trinità dei Monti** – продължи мъжът, взирайки се в телефона си.

– Да, съвсем близо е. Трябва само да продължите направо по „Виа Санта Мария" и да завиете наляво при... – не можа да довърши изречението си, защото край тях профуча скутер с двама младежи.

– Чантата ми! Откраднаха чантата ми! – закрещя мъжът и отчаяно се затича след тях.

Без да се замисля, Борис се втурна след скутера, който зави по една пряка. Беше в доста добра форма и успя да пресече пътя им. Хвърли се върху момчето, което седеше отзад, и го събори на земята. Другият изгуби равновесие и се преобърна, заедно със скутера. В този момент още неколцина минувачи му се притекоха на помощ и заловиха крадците. Борис стана и докато изтупваше праха от дрехите си, видя да се приближават карабинерите, а след тях, задъхан, и мъжът в скъпия костюм. Той сграбчи малката кожена чанта и провери съдържанието ѝ.

– Астматик съм! – бързо каза той. – Вътре е инхалаторът ми, много по-важен е от парите и документите. Много ви благодаря, задължен съм ви!

– Няма за какво! – отвърна Борис – Всеки на мое място би постъпил така!

---

* Стъпала с неправилен дизайн във формата на пеперуда, построени през XVIII век, известни като „Испанските стълби", намиращи се в центъра на Рим. – Бел. авт.

– Не всеки, повярвайте ми! Нека ви се представя – продължи мъжът, вече значително по-спокоен. – Казвам се Саид Ал-Карим. – Той протегна ръката си да се здрависат, а златният му пръстен с монограм проблесна на слънчевата светлина.

– Борис Динев, приятно ми е! – стисна той протегнатата ръка и си помисли, че е бил прав за акцента. – Искате ли вода, или нещо друго?

– Нека седнем някъде! Искам да ви се реваншира поне малко. Обядвали ли сте?

– Всъщност не съм!

– Чудесно! Тук е пълно с добри ресторанти! Да изпием и по чаша вино! Наистина ми направихте голяма услуга.

– Добре – съгласи се Борис и усети, че стомахът му е празен, а човекът му се стори много интересен и мил. Не искаше да му отказва.

Двамата се настаниха в един малък ресторант, встрани от шумния площад, на самия бряг на река Тибър. Имаше няколко маси с червени покривки, подредени около огромни кашпи с пищни растения. Поръчаха вино и пица и се отпуснаха под слънчевите лъчи на Вечния град.

Саид Ал-Карим се оказа много приятен събеседник. Търгуваше с шам-фъстък и маслини. Родом беше от Алепо, но преди десетина години се премести със семейството си в Турция. Предусещал накъде вървят нещата в родината му и предпочел да започне начисто, далеч от войната и разрухата в Сирия. В Халфети имал роднини, които му помогнали да развие бизнеса си, и сега бе сред най-уважаваните търговци на „зеленото злато на Анадола“, както наричаха шам-фъстъка.

– Антарктида, значи! – каза замислено Ал-Карим, докато наблюдаваше отражението си в слънчевите очила на новия си познат, който криеше очите си зад тях, или поне така му се стори. Успя да забележи, че са сини, като небето над родния Алепо, преди следите от взривовете да го направят пепеляво. Косата му беше руса, а лицето му изпито и с леко

набола брада. – Малко знам за този континент, прекалено е далеч и прекалено студен за южняк като мен! – засмя се той и отпи от виното си.

– Студено е! – отвърна Борис. – Но там има нещо, което го няма никъде другаде на Земята. Бил съм почти навсякъде, където е стъпвал човешки крак, и дори там, където не е стъпвал никой преди, но времето, прекарано сред ледовете на Антарктида, промени представата ми за света и човешките взаимоотношения. Странно място се оказа!

– В какъв смисъл?

– Знаете ли, че при описанието на Антарктида почти винаги се употребяват превъзходни степени – най-студеното, най-ветровитото, най-сухото място на планетата. Именно там е измерена и най-ниската температура – минус 91,2˚C в района на японската станция „Купол Фуджи". Изследователите казват, че е съизмерима с очакваните температури на Марс. А ледената маса, покриваща континента, представлява 75% от сладководните запаси на Земята.

– Интересно, дори много! Колко време каза, че си изкарал там? Нали може да си говорим на „ти"? Няма нужда от формалности!

– Разбира се! – съгласи се бързо Борис с усмивка и продължи да разказва. – Два месеца живях в една научна полярна база. Заминах там по проект. Фотограф съм и работя за едно списание. Пращат ме на разни места, поставят ми определена задача, а останалото е в мои ръце.

– Досетих се! Фотоапаратът те издава. – Усмивка премина по мургавото лице на Саид. – Два месеца! Дори не мога да си го представя!

– Някои от учените прекарват там по половин година, дори повече. Но нямах предвид климата, когато казах, че мястото е особено. Отношенията между хората са различни. И хората са други. Изглежда, бурите обединяват. Там няма нации, полове, пари и политика. Колкото и наивно да звучи в нашия комерсиален свят, в Антарктида приоритет имат солидарността, човечността и любовта към природата.

Някак всички са по-истински, няма ги преструвките и лицемерието, което ни заобикаля в „другия свят". Това ще ми липсва най-много!

– Говориш така, сякаш съжаляваш, че си се прибрал!

– И да, и не! Свикнал съм! Винаги, щом приключа един проект, се прибирам за няколко седмици в България, докато не получа нова дестинация. Не се оплаквам! Напротив! Фотографията ми осигурява начин на живот, който винаги съм искал, и възможност да опозная хората, които срещам по пътя си. Харесва ми да пътувам, винаги научавам нещо ново, виждам различни страни и култури, запознавам се с нови хора! Ето, нашата среща е точно това!

– Имаш право, Борисе! Ти наистина ми спаси живота! Без инхалатора съм загубен!

Саид несъзнателно докосна малката кожена чанта, която бе оставил на празния стол, а златният пръстен отново проблесна на слънчевата светлина.

– Радвам се, че успях да помогна! Интересен пръстен имаш!

– Да! Уникат е! Предава се от баща на син в рода ми. Ето, това тук е фамилния знак на Ал-Карим. – Той посочи стилизиран надпис на арабски.

– Много се радвам, че се запознахме! Полетът ми до София е след няколко часа и трябва да тръгвам към летището. Целият ми багаж е там, освен фотоапарата, разбира се. Той винаги е с мен! Надявам се някой ден отново да се срещнем!

Борис се надигна от стола и подаде ръка на бизнесмена.

– Аз също! Ако дойдеш по нашия край, непременно се обади! Ще ми бъде много приятно. Ще те запозная с жена ми и децата ни и ще опиташ най-вкусната баклава с шам-фъстък. Никъде другаде няма да намериш такава! – каза той с гордост, подаде визитната си картичка и стисна протегнатата ръка на Борис.

– Непременно! – увери го фотографът. – Животът е странен, никога не знаем какво ще ни поднесе.

Докато наблюдаваше през илюминатора как самолетът се издига над пелената от облаци, мислите на Борис го върнаха отново сред ледовете на Южния океан. Спомни си деня, когато навлязоха в бурните води на пролива на Дрейк, където се срещат топлите и студените течения, идващи от Антарктида и Южна Америка. Вълните подхвърляха кораба и го блъскаха като черупка. Маси и столове се трошаха на трески. Навсякъде отекваше ужасяващият вой на морската стихия и зловещото кънтене от падащи и плъзгащи се железни сандъци. Корабът се накланяше странично на 45 градуса, което е критичната точка за обръщане. Завиха оглушителни сирени.

Бурята продължи цяло денонощие и затихна едва когато навлязоха в по-спокойните води покрай нос Хорн и безветрения пролив на Бийгъл. Капитан Серано, който плаваше вече над трийсет години, им призна, че не си спомня да е попадал в такава буря.

Обзе го силна тъга и носталгия. Една част от него жадуваше още да обикаля из царството на вечните ледове и пингвините, друга копнееше да се прибере, макар и за кратко, у дома, трета пък тръпнеше да поеме към ново приключение, към някоя далечна и непозната земя, към онова, скрито някъде там, което чакаше именно него, за да се разкрие пред света.

Не след дълго пред погледа му, като в картина на изкусен художник, се очерта силуетът на града. Малко преди залез небето над София пламтеше в огнени нюанси, а върховете на Витоша белееха, все още покрити от сняг. Зърна проблясващите златни кубета на храм-паметника „Александър Невски“. Някъде там долу бе неговият дом, в който напоследък все по-рядко се завръщаше.

ЗА АВТОРА

Гергана Лаптева е родена в София. Завършва Националното училище по изящни изкуства „Илия Петров“ със специалност „Живопис“, а по-късно получава висшето си образование в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ със специалност „Палеонтология“.

Автор е на научно-популярните книги „Непознатата южна земя – Terra Australis Incognita“, „Посока юг – пътуване към Антарктида“ и „Врата на боговете“. През 2020 г. излиза дебютният ѝ роман „Монетата“, а през 2021 и вторият ѝ роман – „Божествен аромат“.

Работи в Българския антарктически институт като ръководител на отдел „Културна и административна дейност“.